

Interview met initiatiefnemer Karin Stiksma

Community Toegankelijke Recreatie van start

Joint Projects

LEISURE FOR ALL, BY ALL design for an inclusive world

Accessible daytrip or overnight stay

Op 1 februari 2021 ging de community Toegankelijke Recreatie online. Initiatiefnemer is Karin Stiksma van Joint Projects die al ruim een jaar met veel enthousiasme aan de opstart van de community werkt. En met succes want naast veel prominente partijen uit de zorg en leisure financierden het ministerie van VWS en het Bartiméus Fonds, de Zonnebloem, het Gehandicapte Kind, HandicapNL en VNO-NCW/MKB NL de opstart.

Ton Vermeulen

Karin Stiksma is in haar werkzame leven, na een studie vrijetijdswetenschappen en internationale masteropleiding Programme in European Leisure Studies, vooral actief geweest in de publieke sector. Ze heeft veel gewerkt met mensen met beperkingen maar gooide anderhalf jaar geleden het roer om naar wat ze zelf als 'de zonnige kant van de samenleving' beschrijft. Daarbij wil ze haar sociale bewogenheid combineren met haar passie voor de leisure. Zij is die combinatie gaan verkennen en kwam erachter dat er nog heel wat stappen gemaakt kunnen worden om de vrijetijdsector toegankelijk voor iedereen te maken.

Nauwelijks beleidsaandacht voor toegankelijkheid

Bij toegankelijkheid hebben we meteen een beeld van rolstoelen maar Karin ziet dat veel breder: "Ik maak me hard voor het brede spectrum van mensen met een beperking, zowel fysiek, cognitief als zintuigelijk. Het gaat om brede toegankelijkheid; fysieke toegankelijkheid, informatie toegankelijkheid, sociale toegankelijkheid, financiële toegankelijkheid en digitale toegankelijkheid. Haar eerste observatie van de vrijetijdsector rond toegankelijkheid leverde een gemixt beeld op: "Ik zag dat er veel gebeurde maar vooral ad hoc op projectniveau, het was versnipperd en het blijft vaak op middelmanagementniveau hangen."

Ze zag mooie initiatieven en bevlogen mensen, maar geen plek waar zowel ondernemers als ervaringsdeskundigen en experts op allerlei gebieden elkaar konden vinden. En als je toegankelijkheid vanuit het perspectief van beleidsmakers bekeek, was er helemaal geen aandacht voor de vrijetijdsbesteding van mensen met een beperking. "Alle aandacht en geld ging naar de primaire levensbehoeften rond werk, zorg en onderwijs", stelt Stiksma. "Recreatie werd gezien als luxe. Mijn stellige overtuiging is dat recreatie noodzaak is, zeker voor mensen met een beperking"

Stiksma is een gedreven dame met een missie: "Het kan niet waar zijn dat mensen met een beperking niet kunnen recreëren. Daar wil ik iets aan veranderen." Ze heeft een plan gemaakt en haar bedrijf Joint Projects daarop ingericht. "Ik wil heel graag wat teruggeven aan de wereld."

Toegankelijkheid op hoogste niveau aanpakken

Wie even met de bevlogen Stiksma praat, merkt al snel dat ze het niet heeft over het weghalen van drempels, ophangen van beugels of brede deuren. Zij vindt dat toegankelijkheid op het hoogste niveau moet worden aangepakt: "In de operatie kun je heel veel doen maar uiteindelijk moet de

Karin Stiksma: "dan creëer je een omgeving, een failure free environment, die voor iedereen fijn is."

Dienstverlening Joint Projects

- conceptontwikkeling
- advies over een inclusieve strategie en bedrijfsvoering
- community building
- gastspreker en schrijver

Zo deed Karin al opdrachten voor Vekoma, de grootste achtbanenbouwer ter wereld en het luxe villapark PUUR Exloo.

top van de organisatie er ook oog voor hebben. Pas dan vertaal je het in je hele bedrijfsvoering." Kritiek dat je een dergelijke operatie opzet voor maar aan handvol mensen pareert Stiksma met harde cijfers én een meer brede visie: "Er zijn 2,5 miljoen mensen met een beperking in Nederland. Er ligt dus een grote markt en daarmee ook omzetkansen voor ondernemers." Ook voorziet ze imagoschade voor bedrijven die hun toegankelijkheid niet op orde hebben: "Maatschappelijk gaan mensen die een beperking hebben, zich steeds meer roeren en negatieve reviews kunnen je ook andere klanten kosten", stelt ze resoluut. "Qua imago en reputatie helpt het heel erg om mensen met een beperking te ontvangen en dat leidt weer tot hogere omzet." En voor wie dat nog niet genoeg aansporing is, zijn er ook internationale verdragen, nationale wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen waar je als onderneming rekening mee moet houden. We zitten volgens Stiksma in een participerende samenleving waar het belangrijk is dat iedereen meedoet. "Dat geldt ook voor het domein van de recreatie. Het wordt maatschappelijk ook minder geaccepteerd als je er niet bent voor een ander."

Stiksma vindt ook dat onze houding naar mensen met een beperking 180 graden moet draaien: "Ga vooral uit van wat mensen wel kunnen, het sociale model want er wordt nog veel te veel uitgegaan van het medisch model met de nadruk op de beperking." Die nieuwe blik betekent dat je de gast, de mens, centraal moet stellen die je wilt ontvangen. "Bedrijven moeten daarom werken aan een mensgericht ontwerp. Dan creëer je een omgeving, een failure free environment, die voor iedereen fijn is." Voorbeelden heeft Stiksma volop: "Richt je omgeving zo in dat iedereen mee kan doen. In een vakantiehuisje zonder drempels struikelt iemand met een visuele beperking niet over drempels maar ook iemand met een rolstoel kan makkelijk naar binnen. Een huisje dat je zo overzichtelijk inricht dat er genoeg ruimte is om met een rolstoel te manoeuvreren, is fijn voor iemand die snel overprikkeld is en lekker ruim voor iemand zonder beperkingen." Een top-tip is het weghalen van een stoel aan de tafel als je weet dat er iemand met een rolstoel komt. "Dan ziet deze persoon dat er letterlijk plek voor hem of haar is gemaakt. Dat is al zo'n mooi gebaar"

Partijen verbinden en van elkaar leren

Het idee voor een community kwam als gevolg van de constatering dat er geen verbinding tussen partijen was en ze dus niet van elkaar konden leren. "Daarom denk ik dat we moeten beginnen bij het verbinden van partijen en

het stimuleren van samenwerking tussen partijen die in het hele speelveld actief zijn." Dat speelveld ziet Stiksma heel erg breed. Van ontwerpers tot ondernemers maar ook brancheorganisaties, vervoerders en overheid spelen een rol. "Die heb ik samengebracht in een community waar het vrijetijdsveld en ervaringsdeskundigen samenkomen. Met elkaar hebben we het plan voor de community bedacht. We zijn begonnen met een toegankelijk dagje uit maar omdat de grenzen tussen dag- en verblijfsrecreatie vervagen, hebben we ons verbreed richting de verblijfsrecreatie. Zo is HISWA-RECRON aangesloten, Molecaten is lid geworden, en hebben we daar -vanwege corona een digitaal- parkbezoek gedaan.

In de community gaan online kennisuitwisseling en ontmoetingen hand in hand. Stiksma: "Het doel is dat we een centrale plek hebben waar alle kennis beschikbaar is over toegankelijkheid binnen de vrijetijdsector. Zowel ervaringen uit de praktijk van ondernemers als van ervaringsdeskundigen."

Commitment op bestuurlijk niveau

De community richt zich op directeuren en bestuurders omdat Stiksma gelooft dat een toegankelijke recreatie alleen te bereiken is als er draagvlak is vanuit de top van de organisatie. "Het commitment moet echt op directie en bestuurlijk niveau liggen. Die worden lid. Vervolgens kunnen zij medewerkers uit hun organisatie laten aansluiten bij activiteiten, bijvoorbeeld bij de maandelijkse Digital Wake Ups". Ook over de vervolgstappen is ze duidelijk: "Ik zou op strategisch niveau beginnen met de vraag wat toegankelijk voor iedereen betekent in de organisatie. En ga vervolgens maar gewoon verkennen. Ik ben van denken en doen tegelijkertijd want dan ontvouwt het zichzelf gewoon. Ik ben ook heel erg van intern en extern: betrek ook de buitenwereld in jouw organisatie en kijk samen hoe je er beweging in kunt krijgen." Stiksma denkt dat een toegankelijkheidscoördinator tijdelijk een impuls kan geven aan het oppakken van toegankelijkheid binnen een organisatie. Ze ziet er echter ook nadelen in: "Het risico van het bij één persoon beleggen is dat het weer een losse flodder wordt en dat alle kennis en commitment bij die ene medewerker geconcentreerd is. Het moet juist breed gedragen worden door iedereen in de organisatie." Ze is vooral voor het aanstellen van iemand met een beperking: "Want die leert je anders naar dingen te kijken. Ik kan het wel achter mijn bureau verzinnen maar uiteindelijk kan degene met de beperking dat veel beter"

"Mijn stellige overtuiging is dat recreatie noodzaak is, zeker voor mensen met een beperking"

In de opstartfase is de community gewoon van start gegaan. "Mijlpaal was de overhandiging van het aanvullend coronaprotocol op dat van de Club van Elf aan staatssecretaris Mona Keijzer", vertelt een trotse Stiksma die alweer verder is. "We gaan nu naar de tweede fase waar we aan vier doelen gaan werken. Die zitten rond awareness, kennis en vaardigheden, informatie en communicatie en return on investment. Wat krijg je ervoor terug als je investeert in toegankelijkheid?"

Lid worden

De community is voor professionals die zich hard willen maken voor een toegankelijke recreatiesector. "Wij ondersteunen recreatiebedrijven om breed toegankelijk te worden voor iedereen." Eenmaal lid van de community is het niet enkel achterover leunen en informatie opzuigen. Stiksma: "Als je lid wordt, moet je bij je aanmelding vertellen wat je denkt te gaan halen bij de community maar ook wat je verwacht te brengen", stelt Stiksma resoluut die zichzelf ook als matchmaker ziet. "Je kunt als eerste je vragen op het gebied van toegankelijkheid aan mij stellen en ik kan je dan in verbinding stellen met organisaties die je daarbij kunnen helpen. Natuurlijk is het handig om deel te nemen aan de Digital Wake-Ups. Daardoor leer je van de ander, ook uit andere branches. Zo heeft het Rijksmuseum de fast pass ingevoerd wat ze geleerd hebben van de Efteling. This is Holland heeft haar website verbeterd nadat deze door een ervaringsdeskundige uit de community is bekeken. We werken ook samen met de Stichting Accessibility. Zij gaan zeven deelsectoren van de recreatiesector onderzoeken op digitale toegankelijkheid. Die resultaten worden gedeeld in de community."

Activiteiten staan er volop in de planning: "We hebben iedere maand een Digital Wake-Up met een thema. Het is dé plek waar het hele netwerk bij elkaar komt." Organisaties die lid worden, kunnen het logo van de community gebruiken om te laten zien dat ze aandacht hebben voor het ontvangen van mensen met een beperking. Het is volgens Stiksma zowel een kwaliteitsmerk als een podium voor organisaties, een digitale etalage om te laten zien wat ze allemaal gedaan hebben op het gebied van toegankelijkheid.

Challenge- en Rebellenteam

Leuk aan de community zijn het Challenge- en Rebellenteam. In het Rebellenteam komen ervaringsdeskundigen bij elkaar waar ondernemers hun ideeën kunnen toetsen. Het Challenge team bestaat uit bestuurders uit verschillende deelsectoren van de recreatie en de belangenorganisaties. "Zij challengen mij hoe we weer verder gaan met de community." Dat werkt volgens Stiksma heel erg goed: "Vanuit de community hebben we al 80 ideeën verzameld op die vier probleemgebieden. Daaraan hebben we een prioritering gegeven in het activiteitenplan."

Stiksma zit boordevol plannen en heeft voor 2021 al tien digital wake-ups gepland (zie activiteitenkalender 2021 in kader). "Elke keer rond een thema dat we samen met een organisatie uit de community vormgeven. Die hele maand gaan we dan inkleuren rond dat thema. We gaan met tips, best practices en toolboxes bedrijven ondersteunen. Er komen do's en dont's video's en we gaan een stimuleringsprijs uitreiken voor de meest toegankelijke dagattractie. We krijgen verder op de website een forum waar de partners onderling kunnen sparren." De community heeft met financiering van de overheid en diverse fondsen een vliegende start kunnen maken. Nu moet er wel een businessmodel komen wat draait op bijdragen van de deelnemers. Op dit moment zijn vanuit de vrijetijdsector onder andere HISWA RECRON, Club van Elf, Stichting KMKV, CELTH, Rijksmuseum, This is Holland, Efteling, SkyWalker Adventure Builders en Molecaten aangesloten.

Ze is nu nog hartstikke druk met de opzet van de community maar dat weerhoudt haar niet van dromen: "Een hele grote droom waar ik bijna niet aan probeer te denken, is de ontwikkeling van een inclusief attractiepark. Dat je een park zo inricht dat iedereen er kan zijn. Zowel mensen met als zonder beperking. Dat is mijn allergrootste droom."

Voor meer informatie:

www.jointprojects.nl
www.toegankelijkerecreatie.nl
karin@jointprojects.nl
 06 19057019

Wil je je aanmelden voor een Digital Wake Up, mail dan naar community@jointprojects.nl

Toegevoegde waarde community

- 1 centrale plek voor alle kennis op het snijvlak van leisure & toegankelijkheid
- 1 centrale toegang tot het totale netwerk op het snijvlak van leisure & toegankelijkheid
- 1 centrale plek met toegang tot ervaringsdeskundigheid, specifiek in de recreatiesector
- een logo van de community (kwaliteitskeurmerk)
 - een podium (digitale etalage)
- wisdom of the crowds (disruptieve innovatie)
 - website (open/gesloten gedeelte voor abonnees)